GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **Nro. 61.** 31. Maia 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiédnia d. 20. Maia.* —

N. Pan naywyższem swoiem postanowieniem z d. 6. Kwietnia b. r. raczył posadę Kontrolora przy Naddyrekcyi pocztowey we Lwowie nadać nayłaskawiey Kontrolorowi Nadpocztamtu w Lubiannie Janowi Skibińskiemu.

Gazety Preszburgskie donoszą z Preszburga z d. 19. t. m. Jego Królewicowska Mość Arcy-Xiążę Ferdynand, C. K. Jenerał iazdy i dowodzący w Królestwie Węgierskiem przybył tu wczoray z Wiednia.

Po ułożeniu na pismie proiektu do Poselstwa maiącego być wysłanem do Izby Magnatów względem kontrybucyi i innych punktów naywyższey Rezolucyi z d. 9. Kwietnia b. r., który to proiekt aż do 16. nieprzerwanie rozpoznawapy na posiedzeniach cyrkularnych, został w d. 17. b. m. na posiedzeniu 95 Seymu, szczególniey względem kontrybucyi przyięty a rozprawy w tey mierze toczyły się na wczorayszem 96 posiedzeniu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Król. Angielski okręt »the Breton« przywiózł z Limy do Anglii wiadomość, że twierdza Kallao poddała się przez kapitulacyią. Jenerałowi Rodil i załodze dozwolono wyyść ze wszystkiemi honorami woyskowemi i powrócić do Hiszpanii. Gazeta nadzwyczayna Limy z d. 23. Kwietnia udziela treści całey kapitulacyi.

Względem tego poddania się zasługuie na uwagę to, że układy przyszły do skutku na okręcie Angielskim i że Rodil wsiadł na okręt Angielski. Artykuły kapitulacyi zawieraią amnestyią i powszechne przebaczenie każdemu czylito ze stanu duchownego lub świeckiego; nietykalnemi są osoby iakiekolwiek czyniły przysługi Królowi Hiszpańskiemu. Dziewięć artykułów zastrzega odiazd Oficerów, urzędników i t. d. na okrętach Angielskich przewozowych na koszta Niepodległych, iednakże wolno im iest pozostać w Ameryce, gdy zechcą. Artykuł 11. dla tego iest uderzaiącym, ponieważ przełożenie, aby nayznakomitsi Oficerowie, którzyby chcieli wniyść w służbę Rzeczypospolitey, powinni być w ich dotychczasowych stopniach przyięci, odrzucony. Niektóre artykuły przyrzekaią bezpieczeństwo własności, sześć miesięcy do rozporządzenia swym ruchomym maiątkiem, zatrzymanie prawa właścicieli względem swych niewolników i powrót ieńców. Artykuł 21, żądaiący, aby Rzeczypospolita przyięła zobowiązania się i długi pozaciągane przez Gubernatora od czasu iego dowodztwa z d. 29. Lutego 1824, został odrzucony. Ogółem iest 31 artykułów. Kapitulacyią tę natychmiast potwierdzono.

Z Mexyku odebrano także w Londynie gazety do d. 11. Marca. Gazety te namieniaią iakoby Senat uchwalił wyprawę do wyspy Kuby, i Rząd upoważnił, rozporządzić w tey mierze co potrzeba. Ma być w tym zamiarze użyty korpus 10000, z którym połączy się eskadra Kolumbiyska.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług gazet Londyńskich z d. 7. Maia pomyślnieysze nadchodzą wiadomości z obwodów rękodzielniczych; spokoyność została tam powiększey części przywróconą.

List kupiecki z Londynu d. 3. Maia zawiera względem teraźnieyszych ogólnych handlowych stosunków uwagi następuiące: Piszacy na początku swego listu wyraża nadzieię, iż się zbliżamy okresowi, który stawi pomyslnieysze rezultaty niżli owe z ostatnich sześciu miesięcy. W prawdzie, mówi tenże iuż dawno minęło u nas przesilenie pieniężne, pochodzące zeszłey zimy z niezmiernie rozszerzonych interesów i nadnaturalnie rozszerzonego systematu kredytowego; atoli ieszcze widziemy szkodliwe skutki owego przesilenia w zupełney ich działalności, iakoteż wstręt od zapuszczania się w nowe przedsiębierstwa. Tymczasem własnie ta sama okoliczność doprowadzi do tego, że się pomnoży massa nieużytego kapitału i późniey zmnieyszy cenę złota. Już od trzech miesięcy stan naszego kursu dozwolił z korzyścią wprowadzać złoto, podczas gdy wprowadzenie towarów ze stałego lądu prawie zupełnie ustało. Przy tem mnożeniu się złota w tym kraiu, i przy urzeczywiszczaniu się z czasem przedsiebierstw z roku zeszłego, przyydzie niebawem czas, w którym kapitaliści będą mieli na uwadze taniość wszystkich towarów, i włożą w nie kapitały, ponieważ

)(

nowe nauczyły doświadczenia, że wartość obcych papierów publicznych nawet bez ważnego politycznego zdarzenia i tylko przez zbytek pieniędzy lub niedostatku tak wielkiey podlega zmianie, iak się to zdarza z towarami. Teraz widziemy ieszcze, że nasi kapitaliści lokuią swoie kapitały częścią tymczasowie na bardzo mały procent za zupełnem zaręczeniem (n. p. obligacyie Izby Skarbowey) które każdey chcieli mogą być zrelizowane, a które rzadko chwieią się, — częścią bez żadnego użytku u siebie trzymaią. Nasze targi na towary, dopóki ceny nasze były wysokie lub spadały nie dawały pochopu do nowych przedsiębierstw. Do tego przyczynia się ieszcze, że dopiero zaczęła się pora roku, w którey przybywaią tu nowe dostawy z wschodnich i zachodnich Indyy i do naywiększych portów stałego lądu, i dopiero kiedy onych obiętość będzie mogła być osądzoną, a ceny na pozor nayniżey spadną, możemy spodziewać się wielkich przedsiębierstw i korzystney sprzedaży. Tego iaśnego przekonania w naszym handlu towarami możemy spodziewać się tego lub przyszłego miesiąca. Już ceny naszych głównych artykułów są bardzo niskie; między innymi kawa w zwyczaynych epokach pokoiu nigdy tak tania nie była iak teraz. Prawie wszystkie surowe materyiały dla fabryk spadły na połowę wartości w ostatnich pięciu miesiącach. Jeżli przytém uważemy, iż od końca roku zeszłego fabryki w tym kraiu prawie zupełnie nie są czynnemi, a stałego lądu swoie roboty zmnieyszyły, — że niedostatek pieniędzy, zupełne zatamowanie systematu kredytowego i obawa nowych strat, wstrzymały prawie zupełnie od nieiakiego czasu wysełanie do Ameryki i Indyiów towarów europeyskich fabryk i rękodzielni, tedy wypływa ztąd, że w tych gałęziach handlu nastąpi w drugiey połowie roku wielka czynność. Zamiana produktów i wyrobów musi się przez taniość pomnożyć a te muszą ziednać zaufanie i bezpieczeństwo.

Następuiąca iest wartość produktów i towarów rękodzielnianych Angielskich i Irlandzkich wyprowadzonych od roku 1816 do 1825.

Kray do którego towary wysłano.	od 1816 – 1826 funt.szt.	od 1821 — 1825 funt. szt.	Ubytek wartości funt. szt.	Nadrost wartości funt. szt.
Rossyia	10954494	7728887	3225607	
Szwecyia	437499	168794	268705	
Norwegiia	442745	264755	177990	
Daniia	1067595	668530	399065	
Prusy	2719740	1242212	1477528	
Niemcy	28938412	24999617	3938795	
Belgyium	11848625	9343767	2504858	
Francyia	2334421	1944069	390352	
Portugaliia	8767922	8088717	679205	
Hiszpaniia	3469428	2037645	1431783	
Włochy	11098301	12568195	- - - - - -	1469894
Turcyia	2301103	2831573	- - - - - -	536470
Osady Ang. półn. Amer.	10505459	7141971	3363488	
Zachod. Indyie Angiel.	26285433	17840177	8445256	
Zjedn. Stany Amer.	42266708	27724150	14542558	
Obce Indyie Zachod.	5326138	5103318	222820	
Brazylyia	10872997	10484151	388846	
Osady Hiszpańskie	2840835	8230065	- - - - - -	5389230

Bil na zakupienie ze składów zboża, odczytany został powtórnie w d. 10. Maia w Izbie Niższey. Za odczytaniem było 174 głosów a przeciwko takowemu 2.

Gdy Lord Russel uczynił wniosek w d. 27. Kwietnia względem reformy Parlamentu, Lord Althorp wspierał takowy, i przyszło do obszernych rozpraw, do których naywiększy udział miał P. Hobhouse przywiodłszy między innemi następuiące podania: Z Członków z Hrabstw, wysyłanych z 40 Hrabstw Anglii, głosuią 25 za Rządem, a przeciwko temu 37, z 24 Hrabstw i miast Walii 13 za Rządem a 9 przeciwko, z 89 miast i wsi gdzie prawo wyborowe nieograniczone, 57 Członków za Rządem o 107 przeciwko temuż lecz z 99 miast i wsi, gdzie ograniczone 151 za Rządem a 12 przeciwko temuż. Z 35 Hrabstw i wsi w Szkocyi głosuie 25 za Rządem a 11 przeciwko temuż, a z 65 Hrabstw i wsi Irlandyi 45 za Rządem a 21 przeciwko temuż. Członków 112 Izby Niższey ieszcze oprócz tych, pozostaiących dla uzupełnienia ogólney liczby 658, albo zupełnie nie głosuią lub to za tą, to za inną stroną. Zresztą ani P. Kanning ni P. Brougham nie mieli udziału do rozpraw nad wnioskiem, który w końcu 247 głosami przeciwko 123 odrzucono. P. Peel odłożył aż do następnego posiedzenia swoiey wniosek o rewizyi ustaw Angielskich na główne przestępstwa (Felonie) lecz za to żądał zezwolenia wnieść bil względem odmiany ustaw na kradzież w o rodach i roślinarniach, ponieważ niekiedy ubogi uczeń za iabłko, które wziął, może stać się winnym głównego przestępstwa.

Rapport P. Jacob, o którym iuż tylekrótnie wspomnieliśmy, ogłoszony iuż został drukiem. — Kuryier umieścił z niego następuiące wyiątki, które się w mowie P. Whitmore nie znaydowały. Lordowie Urzędu handlowego polecili byli P. Jacob, aby w obrachunkach zboża sprowadzanego Wisłą, przyiął za zasadę cenę targową w Anglii od 60 do 64 szyl. — Po tylokrotnych zmianach

w zbożowych prawach Angielskich, mówi P. Jacob, które właścicieli gruntowych w Polsce o wielkie przyprawiły straty, spodziewać się należy, że każda nowa, nawet przyiaźna dla nich zmiana tylko za przemiiaiącą będzie uważana, i uprawę ich zboża tylko stopniowo i pomału pomnoży. Nadto szybki wzrostw gospodarstwa zbożowego nie iest w ich mocy, gdyż po tylu poniesionych stratach małe posiadaią kapitały, a ubóstwo wieśniaków do mięsa nieprzywykłych nie stawia ich w możności trzymania bydła, któreby im nawozu dostarczyć mogło; trzymaią więc tylko owce, i dopóki cena zboża tak będzie niska, wełna pracę wynagrodzi, gdyż Polskie grube sukna wprowadzane być mogą do Rossyi bez opłaty cła i zyskownie są sprzedawane. Gdyby iednak w iednym z tych trzech warunków, iakowa zmiana zayść miała, na ten czas upadłoby i to źródło pomocnicze. Wzrost rękodzielni Polskich pociągnąłby za sobą przeciwnie większą konsumcyię, w prawdzie tylko żyta, ale i ta okoliczność przyczyniłaby się do zmnieyszenia gruntów pszennych. W 175 latach, to iest od roku 1651 do 1825 uważanych w okresach dwudziestopięcioletnich, wywóz pszenicy i żyta z Gdańska i Elbląga, utrzymywał się prawie iednakowo i w przecięciu wynosił rocznie 279,794 kwarterów. Ilość tę można uważać niemal za zbiory, którego opędzeniu konsumcyi na handel zagraniczny pozostały. Ale większe zmiany co do ilości wyprowadzanego zboża zaszły w ostatnich 36 latach, uważanych w okresach pięcioletnich, a to w skutku zmian w Angielskich prawach zbożowych. Od roku 1791 do 1801 otwarte były porty Anglii dla zboża za opłatą 2 1/2 szyl. iak tylko cena iego wyższą była nad 50 szyl., a gdy była niższą, za opłatą 6 penc. Przeciwnie przywóz z Irlandyi utrudzany był wyższemi podatkami, a od roku 1796 do 1801 naznaczono nawet za przywóz zboża premiia. Pomimo tego doszła cena pszenicy w dwóch latach tego dziesiątka, raz przeszło 80 drugi raz nawet do 127 szyl. za kwarter. — We Francyi w tymże samym czasie pośród burzy rewolucyyney, dawały się uczuwać kilkakrotnie klęski głodu, a w Szwecyi był kilkarazy nieurodzay. Wszystko to razem wzięte obok okoliczności, że w ówczas w Polsce i Prussach mnieysze były podatki, podnosiło produkcyią i wywóz zboża corocznie do roku 1805, tak, iż gdy z Gdańska i Elbląga od roku 1791 do 1795 corocznie w przecięciu tylko 260,411 kwarterów pszenicy wywożono, od roku 1796 do 1800 wyprowadzono iéy rocznie już 409,588, a od roku 1801 do 1805 nawet 549365 kwarterów rocznie. Wywóz żyta mniey się podnosił, bo Angliia nie przyczyniała się do iego konsumcyi Wzrost ten, iakkolwiek rodził pomyślność, pomnażał tylko pomału produkcyią zboża w Polsce, a w końcu, aby potrzebę zapełnić, sprowadzono pszenicę na wozach do Krakowa przez góry Karpackie z Morawy i Węgier. Lecz coroczny wywóz 550,000 kwarterów, z takiém natężeniem uskuteczniony, wystarcza do konsumcyi Anglii tylko na dni dwanaście. Lata woyny, które od 1806 do 1815 po tem nadmiernem natężeniu nastąpiły i podatki od czasu zawarcia pokoiu nie zmnieyszone, zmnieyszyły produkcyią i wywóz od czasu, iak Angliia porty swoie zamknęła.

W ostatnich pięciu latach był następuiący wywóz z Gdańska i Elbląga:

		kwart.		kwart.
roku 1821	pszenicy	126,136,	żyta	16,128
— 1822	—	44,352,	—	111
— 1823	—	68,450,	—	74,370
— 1824	—	59,996,	—	5,943
— 1825	—	118,681,	—	15,414
	—	417,615,	—	111,966

Wyprowadzano więc w przecięciu rocznie 83,523 kwarterów pszenicy, i 22,933 żyta.

Przypuściwszy, że za kwarter pszenicy płaci się w Warszawie 28 szyl., i że koszta przewozu wynoszą 20 szyl., w takim razie miara ta nie mogłaby być sprzedawaną w Londynie niżéy 48, albo 50 szyl., a gdyby na kwarter pszenicy przywożonéy, podatek dwunastu szylin: był nałożony, na ten czas, ponieważ cena targowa w Anglii od 60 do 64 szyl. wynosi, zysk właścicieli nadwiślańskich nie byłby wielki i niezbyt silnie zachęcałby ich do pomnożenia produkcyi zboża. Z tego powodu cło przywozowe nie powinno być w żadnym przypadku tak wysokie, iżby wstrzymywało od wywozu całkowitego zapasu pszenicy wzdłuż brzegów Wisły nad mieyscowe potrzeby produkowanego. Naywyższy podatek, któryby rolnictwo Angielskie bronił, nie powinienby przenosić 10 szyl. od kwarteru.

Zapasy pszenicy wynoszą teraz w spichlerzach Pomorza 67,103 kwar., w Gdańsku i Elblągu 361,500; w Lubece 29,000; w Danii 25,000; w Rostoku i Wismarze 25,000; w Petersburgu, Rydze i Memlu 100,000; w Hamburgu 105,000; w Bremie 27,970 kwar., razem 741,473 kwarterów. Podług obrachunku z lat dawnieyszych, wprowadzonoby z tych zapasów do Anglii 556,330 kwart.; a ilość ta wystarczyłaby na żywienie Anglii przez dni dwanaście.

Francyia.

W Izbie Parów złożył Minister Skarbu w d. 9. Maia trzy Proiekta do ustaw dotyczące się ukończenia rachunków 1824, dodatkowego kredytu za 1826 i niektórych zamian dóbr narodo-

-wych. Poczém słuchała następuiących raportów: Baron Portal zdał sprawę z nowéy taryfy cła; Margrabia Villefranche z budowli i t. d. w różnych Ministeryiach; Hrabia Tournon i Andigné z prośb, między któremi iest iedna podług iego zdaniesłusznie i bez wyroku oddalonego Pułkownika Szymona, Loriera. Takowa dała powod do długich rozpraw, w skutek których względem téy prośby znowu przystąpiono do dziennego porządku. Odroczenie posiedzenia do d. 12. Maia.

W Izbie Deputowanych rozpoczęły w d. 8. Maia narady nad proiektem do ustawy o substytucyiach nadeszłych z Izby Parów, i takowe toczyły się mocno w d. 9.; w d. 11. t. m. głosowano i przyięto ustawę 261 białemi gałkami przeciwko 76 czarnych.

Delfinowa nie towarzyszyła Królowi do Compiegne w d. 8. Maia, iak niektóre Gazety donosiły, lecz dnia tegoż wyiechała do Laon.

Na placu dawniéy opery rozpoczęto przygotowawcze roboty do pomnika dla Xięcia Berry.

Niektóre Dzienniki przytaczały za dowód panuiącego braku pieniędzy, że dóm pożyczki w Paryżu pożyczył w Kwietniu 13 mil. fra., co się równa wartości 36 do 40 mil. fr. zastawnych efektów. Zaś Monitor zapewnia, że ilość pożyczki nie wznosiła więcéy iak 2 mil. 130,000 fran., podczas, gdy oraz w tym samym miesiącu wykupiono efektow za 1,744,000 fr. Nawet, gdyby owa summa istotuie wynosiła 13 mil., nie mogłaby przedstawić kapitału 40 mil.; albowiem dóm pożyczki musi tylko 1/3 wartości pożyczać, podczas, gdy na złoto i śrebro daie 4/5, a na inne rzeczy 2/3 ocenionéy wartości.

Hrabia Capo d'Istria przybył z Genewy do Paryża.

Hrabia Demont, Par Francyi, umarł tamże.

Królestwo Oboiéy Sycylyi.

Po długiéy i dotkliwéy chorobie, która się z kolki żółciowéy nakoniec w zupełną kolkę zamieniła, zeszła z tego świata w Neapolu d. 25. Kwietnia Xiężna Florydyia, wdowa po zmarłym Królu Ferdynandzie I.

Niemcy.

Z Lipska donoszą z d. 9. Maia: »Z okólnika Dyrekcyi Reńsko-Zachodnio-Indyyskiéy Kompanii w Elberfeldzie wydanego w d. 4. t. m., okazuie się, iż nieoddzielnie od znacznych expedycyy, które zwykła w poźnéy porze roku przed końcem żeglugi czynić, Kompaniia ta ieszcze w ciągu lata wyszle tak z Hamburga, gdzie iest teraz utworzone bióro Kompanii, iak i z Antwerpii cztéry do pięciu okrętów ładownych rękodziełami do Mexyku, Buenos-Ayres, Chili, Peru i Indyiów Wschodnych.

Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 19. Maia.* —

JO. Xiąże Namiestnik Królewski wyiechał dla zwiedzenia Woiewództwa Lubelskiego i Podlaskiego.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Dekretem Swym z dnia 16/28. Kwietnia r. b. nayłaskawiey udzielić raczył Członkom Deputacyi, maiącey złożyć u stop tronu hołd wierności w imieniu Narodu Polskiego, ozdoby honorowe, iak następuie: Xięciu Lubeckiemu, Ministrowi Przychodów i Skarbu, order S. Alexandra Newskiego. — JXi. Prażmowskiemu, Senatorowi Biskupowi Dyecezyi Płockiey, order Orła Białego. — JP. Hr. Bnińskiemu, Senatorowi Kasztelanowi, order S. Anny Iwszey klassy. — JP. Józefowi Hr. Krasińskiemu, Szambelanowi J. K. Mości, Posłowi Powiatu Błońskiego, order S. Stanisława klassy Iwszey. — JP. Kuzniczewowi, Deputowanemu VII. Cyrkułu Miasta Warszawy, order S. Anny 2giey klassy.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Dekretem Swym z dnia 13/25. Kwietnia, nayłaskawiey mianować raczył JP. Antoniego Siennickiego, Urzędnika w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, Referendarzem Stanu nadzwyczaynym.

Rossyia.

Cesarz Jmć wyiechał w d. 4. Maia do Nowogrodu dla oglądania tameczych osad woyskowych. Cesarz Jegomość tylko kilka dni w tey podróży zabawi.

Mianowaną będzie Kommissyia, którey poruczone będą wszelkie przygotowania i urządzenia do Koronacyi. Składać się będzie z W. Mistrza Obrzędów, Senatora Xięcia Urusowa, i rzeczywistych taynych Radców: Kamarowa i Aklopkowa. W. Marszałkiem Koronnym i oraz Prezydentem pomienionéy Kommissyi iest tayny Radca Xiążę Jussupów.

Przy dotychczasowém zatamowaniu handlu zwrócił Rząd uwagę, aby pomnożyć żrzódła pomocnicze, które chodowanie bydła nastręcza. Tak niedawno, zniżono cło od skór i bydła rogatego, chodowanie ulepszonego gatunku owieć wsparto, i pozwolono wyprowadzać konie. Podobnie ukończono także organizacyią o przeprowadzaniu bydła rogatego przez Królestwo Polskie. Podług ugody zawartéy między Rządem Rossyyskim a Polskim (w 27 paragrafach) dozwolono poddanym Państwa Rossyyskiego i Polskiego wszystkie rodzaie bydła z Rossyi pochodzącego, wyiąwszy konie, iako maiątek tranzytowy przez Królestwo Polskie do Austryi i Prus przeprowadzać i t. d.

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.